

ЕКОФАСИЛІТАТИВНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Гельбак Анжела Миколаївна

кандидат психологічних наук, доцент
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1
Донецького державного університету внутрішніх справ
Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7137-6326>

Розвиток навичок ефективної комунікації та вміння використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування в процесі комунікації з громадянами, представниками ЗМІ та іншими членами суспільства в службовій діяльності поліції є одним з основних завдань професійно-психологічної підготовки майбутніх поліцейських. Питання розвитку комунікативних навичок та комунікативної культури правоохоронців є надзвичайно важливим і закріплене в низці нормативно-правових актів, зокрема, у наказі МВС України від 21.01.2016 р. № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» [1].

Дослідження проблеми професійної комунікації правоохоронців завжди були в центрі уваги науковців та практиків. Відзначимо таких авторів як В. Андросюк, О. Бандурка, І. Ващенко, Г. Дубов, В. Лефтеров, С. Максименко. Науковиці А. Токарська та О. Балинська зазначають, що саме «комунікативний підхід до середовища функціонування права породжує новітні пріоритети у формуванні концепції консенсусного взаємовпливу індивідів як суб'єктів плюралістичного суспільства та продукування суспільних відносин на засадах правопорозуміння, культивування рівної свободи й відповідальності кожного учасника правової комунікації з метою вирішення правових проблем як вербальними, так і невербальними засобами» [2].

Зважаючи на те, що діяльність поліцейського часто здійснюється в умовах невизначеності, **метою** нашого наукового дослідження було представити екофасилітативну модель розвитку комунікативних навичок майбутніх правоохоронців. Для того, щоб курсанти практично оволоділи методом фасилітативного управління, їм необхідно засвоїти модель, представлену викладачем/фасилітатором в ході групової роботи. Завдання фасилітатора – створити атмосферу довіри та безпеки, підвищити згуртованість групи. Педагог-фасилітатор мав виконати спеціальну роботу, щоб сприяти конструктивному переживанню невизначеності курсантами. В екофасилітативній моделі ситуація невизначеності є передумовою особистісної трансформації, а застосування екопсихологічних принципів акумулює особистісну активність та посилює емоційний зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу, що в свою чергу, створює особливий психологічний клімат [3].

Досвід невизначеності, накопичений групою, активізує процес творчого пошуку. Умови для демократичних дебатів у групі передбачають створення невизначених ситуацій, коли старі способи розв'язання проблеми не спрацьовують і необхідно знайти нові шляхи, що виходять за межі навчальної дисципліни. Учасники усвідомлюють, що неможливо, щоб усі мали однакову думку, і що співпраця можлива, навіть якщо вони мають абсолютно протилежні погляди та інтереси, що призводить до формування толерантного ставлення серед курсантів. Переживання таких ситуацій розвиває толерантність до невизначених ситуацій та креативність.

У результаті дослідження ми дійшли висновку, що основні особливості екофасилітативної моделі полягають у наступному [4]:

1. Розвиток комунікативної компетентності курсантів в екологічній моделі відбувається у формі психолого-педагогічної зміни. Її сутність полягає в активному конструюванні нової ідентичності або незворотному, непередбачуваному, нелінійному переході.

2. Модель дозволяє розглядати розвиток комунікативних навичок курсантів як один з аспектів освітнього процесу.

3. Методом розвитку комунікативних навичок курсантів в екологічній моделі є екологічна фасилітація. Цей метод дозволяє викладачам свідомо використовувати та організовувати ситуації невизначеності з метою активізації навчальної діяльності курсантів.

4. Об'єктом впливу екопсихологічної фасилітації є комунікативні навички курсантів. В результаті цього процесу негативні комунікативні навички курсантів трансформуються в соціально прийнятні.

5. В екологічній моделі педагог-фасилітатор є носієм комунікативних навичок і сприймається курсантами як своєрідна модель або приклад. Від традиційного викладача він відрізняється тим, що демократично керує навчальним процесом. Це один із аспектів новизни нашого підходу.

Список літератури:

1. Наказ МВС України від 21.01.2016 р. № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text>

2. Токарська А.С., Балинська О.М. Проблеми формування та реалізації комунікативної компетентності правника/правоохоронця. *Право і суспільство*. 2020. № 4. С. 29-34.

3. Лушин П. В. Деформація і деформалізація освітнього простору в умовах відкритої післядипломної освіти: екофасилітативний підхід. *Відкрита освіта: інноваційні технології та менеджмент*. Київ: Ін-т обдарованої дитини НАПН України. 2018. С. 192-197.

4. Гельбак А. М. Розвиток комунікативних навичок майбутніх поліцейських в умовах екофасилітації. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»*. 2024. № 5 (39). С. 752–761.